

Handjeklap bij de invoering van de harde knip

Is de U.S.A. een bananenrepubliek? De Chicago Tribune (30/5/2009) bericht dat sommige aspirant-studenten die te weinig in hun mars hebben, toch worden toegelaten tot de openbare University of Illinois, op persoonlijke voorspraak van universiteitsbestuurders of politici.¹ De verantwoordelijke toelatingsfunctionarissen krijgen van hogerhand te verstaan dat ze even een oogje moeten toeknippen. Als je een kruiwagen hebt, worden de regels dus voor jou opzij gezet. In Nederland noemen we dat nepotisme, cliënt(el)isme, patronage, favoritisme en eventueel zelfs corruptie. Dat soort praktijken komt bij ons natuurlijk niet voor -- hopen we.

Maar we kennen wel een geïnstitutionaliseerde vorm van handjeklap in de universitaire onderwijspolitiek. De regeldruk op studenten wordt steeds verder opgevoerd. Bijvoorbeeld met de harde knip tussen de bachelor- en de masterfase.² In een normaal land zouden de studentenorganisaties daartegen te hoop lopen, gezien het feit dat studievertraging een systeemkenmerk is, onlosmakelijk verbonden met het Nederlandse universitaire onderwijs. Maar de voorlieden worden gepaaid met een uitzonderingsbepaling: de harde knip geldt niet voor student-bestuurders en bestuursleden van studentenorganisaties. Zo worden diegenen die tot taak hebben de belangen van alle studenten te behartigen, over de streep getrokken. Ze worden omgekocht met de toezegging dat hun persoonlijke belangen zullen worden veiliggesteld. Totalitaire regimens doen dat minder subtiel (vakbonden worden onder staatstoezicht geplaatst), maar in feite komt het op hetzelfde neer. Door dit favoritisme ten gunste van hun belangenbehartigers, wordt de institutionele medezeggenschap van studenten tandoelbaar gemaakt.

Loop ik te hard van stapel? Het is toch alleszins redelijk dat de wetgever voorkomt dat student-bestuurders en bestuursleden van studentenorganisaties worden gestraft voor de studievertraging die zij oplopen ten gevolge van hun belangeloze inspanningen voor de universitaire democratie en de universitaire gemeenschap?

Ja, dat is redelijk. Het valt te verdedigen dat ze geen schade mogen ondervinden van regels die ten doel hebben het studietempo van studenten te verhogen. Zij hebben immers buiten hun schuld studievertraging opgelopen. Maar de 'harde knip' wordt ingevoerd met het argument dat een gefundeerde keuze tussen de (één of tweejarige) masteropleidingen belemmerd wordt door ongebreidelde doorstroming van studenten die nog niet alle studiepunten van hun bachelordiploma hebben verworven: haal eerst je bachelordiploma en bekijk dan welke masteropleiding het beste bij jou past.³ Gezien deze doelstelling is het in strijd met het Gelijkheidsbeginsel om de 'harde knip' buiten toepassing te laten voor studenten die door persoonlijke omstandigheden (zoals bestuurslidmaatschappen) studievertraging hebben opgelopen.

Oordeel nu zelf: in hoeverre heb ik gelijk als ik minister Plasterk van verwerpelijk handjeklap en favoritisme jegens de studentenvoorlieden, zijn tegenspelers in de universitaire democratie, beticht? Zolang hij de bovengenoemde doelstelling van de harde knip intact laat, behoort hij deze voor iedere student te laten gelden. Of is de harde knip slechts bedoeld om de problemen die voortkomen uit het gebrek aan afstemming tussen het uniforme instroomtijdstip van de masteropleiding en de variabele studieduur van de bacheloropleiding op studenten af te wentelen?

Wes Holleman

weblog onderwijs 31-5-2009

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.chicagotribune.com/news/local/chi-college-clout-29-may29,0,2769925.story?page=1>

² <http://www.minocw.nl/documenten/127112.pdf>

³ http://www.regering.nl/Actueel/Pers_en_nieuwsberichten/2008/oktober/31/Een_nieuwe_bachelor_masterstructuur;
[http://www.onderwijsethiek.nl/?p=534;](http://www.onderwijsethiek.nl/?p=534) <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=62>